

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium Pavla Horova, Masarykova 1, 071 79 Michalovce
4. Názov projektu	GPH – Reserata pro Futuro
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U411
6. Názov pedagogického klubu	Čitateľská gramotnosť
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Matej Starják, PhD.
8. Školský polrok	február 2021 – jún 2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.gphmi.sk

10.

Úvod:

Stručná anotácia:

Čitateľská gramotnosť – ako celok – má veľmi významné postavenie v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu. Naplánované a zrealizované aktivity so žiakmi boli prínosné pre obe strany, opodstatnenie mali tiež kluby učiteľov. Pripravila sa aj prvá časť rozšírenej čítanky vzorových textov (ich vhodnosť, dĺžka i náročnosť boli pritom posudzované z rôznych aspektov). Potreba takéhoto doplnkového učebného materiálu (v elektronickej forme) sa ukázala najmä počas dištančnej výuky, keď z neho mohli pedagógovia čerpať vzorové texty a zároveň sa inšpirovať priloženými úlohami. Pri samotnom vzdelávaní boli využívané rôzne formy – problémové vyučovanie, rozbor textov na hodinách, riešenie testov, elektronická komunikácia (prostredníctvom systému edupage, e-mailov, sociálnych sietí či on-line hodín) a spätná väzba ako reakcia na prečítané dielo.

Kľúčové slová:

čitateľská gramotnosť, prvá časť rozšírenej čítanky vzorových textov, práca s textom, dištančné a prezenčné vzdelávanie

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu:

Dostupnosť kvalitných vzorových textov s priloženými úlohami (v elektronickej podobe), ktoré by sa dali ihneď použiť, sa ukázala veľmi aktuálnou počas dištančnej výuky; potrebu takéhoto doplnkového učebného materiálu potvrdila i prezenčná výuka (preukázalo sa to aj v rámci spätnej väzby). Aktuálny výstup klubu učiteľov tak predstavuje prvá časť rozšírenej čítanky vzorových textov (v prílohe), ktorá dopĺňa pôvodnú čítanku vzorových textov – pedagógovia majú teda pripravený ďalší súbor úryvkov z literárnych diel a súvisiacich

otázok, s ktorými môžu pracovať. Nejde pritom o uzavreté dielo – stále je tu možnosť doplnenia ďalšími textami.

Jadro:

Výstup pedagogického klubu za druhý polrok predstavuje prvá časť rozšírenej čítanky vzorových textov (doplňa pôvodnú čítanku vzorových textov), kde sú uvedené úryvky z diel a prislúchajúce úlohy. Jej štruktúra je prehľadná – slúžiť má ako príručná pomôcka.

Testovaná bola v rámci dištančnej i prezenčnej výuky s veľmi dobrými výsledkami, čo sa potvrdilo aj pri spätnej väzbe.

Uvedené sú v nej úryvky z týchto diel:

Konštantín: Proglas

Ján Hollý: Svatopluk

Mikuláš Kasarda: Zápočet

Martin Kukučín: Neprebudený

Jozef Gregor – Tajovský: Apoliena

Gejza Vámoš: Editino očko

Ivan Stodola: Bačova žena

Johann Wolfgang Goethe: Utrpenie mladého Werthera

Honoré de Balzac: Otec Goriot

Fiodor Michajlovič Dostojevský: Zločin a trest

Lev Nikolajevič Tolstoj: Anna Kareninová

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Vhodnosť vytvorenia prvej časti rozšírenej čítanky vzorových textov ako doplnenia pôvodnej čítanky vzorových textov sa ukázala jednak pri dištančnej, jednak pri prezenčnej výuke.

Na budúci školský rok navrhujeme zostavenie druhej časti rozšírenej čítanky vzorových textov – obohatí sa tým portfólio textov, ihneď dostupných v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu.

Práca na hodinách v rámci prezenčného vyučovania bola pomerne pestrá – išlo o využitie rôznych foriem a metód (problémové vyučovanie, motivácia k čítaniu textov, diskusia o prečítaných textoch, riešenie vzorových testov); rovnaké to bolo aj pri dištančnom vzdelávaní (využíval sa systém edupage, komunikácia prebiehala prostredníctvom e-mailov, sociálnych sietí alebo systému MS Teams).

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Matej Starják, PhD.
12. Dátum	25.6.2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Renáta Gaľová
15. Dátum	28.6.2021
16. Podpis	

Gymnázium Pavla Horova, Masarykova 1, 071 79 Michalovce

**ROZŠÍŘENÁ ČÍTANKA
VZOROVÝCH TEXTOV**

I

2021

-1-

Predkladaná rozšírená čítanka obsahuje výber vhodných doplnkových literárnych textov (z hľadiska štandardov, náročnosti a rozsahu) pre žiakov stredných škôl. Ich dĺžka je rôzna.

Súčasťou je i súbor úloh, ktoré sa viažu k ukážke, s cieľom odhaliť širšie vzťahy a súvislosti (historické obdobie, literárne obdobie, typy postáv, vzťahy medzi nimi, literárna teória).

Uvedené úlohy si nenárokujú vyčerpávajúco rozobrať dané dielo – je tu aj priestor pre ďalšie otázky, resp. pre kreativitu učiteľov a žiakov.

Dielo č. 1

Konštantín – Proglas (úryvky)

*Všetci, čo chcete svoje duše krásnymi
uzrieť, a všetci po radosti túžiaci,
túžiaci temno hriechu navždy zapudiť
a sveta tohto hniloby sa pozbaviť
a rajský život pre seba zas objaviť
a horiacemu ohňu navždy uniknúť,
nuž čujte, čo vám vlastný rozum hovorí,
nuž dobre počuj, celý národ sloviensky,
vypočuj Slovo od Boha ti zoslané,
Slovo, čo hladné ľudské duše nakrmi,
Slovo, čo um aj srdce tvoje posilní,
Slovo, čo Boha poznávať ťa pripraví...*

...

*Bo svätý Pavol učiteľ nám hovorí,
keď najprv k Bohu prosbu svoju predniesol:
Chcem radšej iba päť slovo povedať,
rozumom prostým chcem tých päť slovo vyriechnúť,
aby aj bratia všetko porozumeli,
než nezrozumiteľných slovo riečť tisíce...*

Úlohy:

1. Sformulujte odkaz Proglasu a aplikujte ho na súčasnú dobu.
2. Nájdite kľúčové slová, ktoré vám pomohli odpovedať na prvú otázku.
3. Identifikujte v texte umelecké prostriedky.

Dielo č. 2

Ján Hollý – Svatopluk (úryvok)

*Spívám jak hroznú Svatopluk na Karolmana védel
Vojnu; i jak víťaz, seba aj svoj od jeho vládi
Oslobodiv národ, ňepodľehlí stal sa panovník;
A zmužilích veľké založiv kralostvo Slovákov.*

*Umko milá, jestliž mňe si v mích kedi prispela pesňách,
Včil najvác prispej na pomoc; tebe všecki ti dobre
Známí sú bojové; poňeváč sama budťo na Bílích
Ňekd'e Horách, bud' nad Kobilú, v tvém bidľe sed'ícá,
Aj na Ďevín aj na hrozné mohla vojska si patriť.
Tehdi ma už ponadíchni; misel tvím zjasni mi svetlom,
A všelíkú rozplaš tmú; abich tak hodňe o tíchto,
Od žádného ze všech posavád' až veščca ňereklích,
Prospevoval pótkách; a Svatopluka z mrákot i smutnéj
Vazbi na královskú hodnosť a na prestol uvédol.*

Úlohy:

1. Identifikujte historické obdobie, s ktorým sú späté mená v danom úryvku.
2. Akú úlohu má zohrávať v tomto diele múza, ktorú autor nazval Umka?
3. Určte veršový systém v tejto ukážke a uveďte jeho tri znaky.

Dielo č. 3

Mikuláš Kasarda – Zápočet

Nehorká balada o buste večného študenta Pavla

*Povedzte dobré miesto sme vám vybrali?
Mestečko ako na dlani a za ním vaše valaly
bánovský cmíter s uľahnutou hlinou
i bocianovo hniezdo nad komínom*

*A ráno pred siedmou niekedy o pol ôsmej
sa nesú okolo i gymnazistky vznosné
Všetko je ešte pred nimi prvý i siedmy pád
Pred prísnu porotou ho budú skloňovať*

*Nemôžeš šepkať im? Drž aspoň palce báseň
Bremeno stiahni z pliec Sú ešte krehké v páse
Veď skoro je už jún a tvoje Haničky
sa vzletne rozpráchnu do sveta navždycky*

*Raz prídu Po rokoch Skôr než sa dotknú kľučky
na dverách svojich tried pohladia poľahučky
pohľadom prítulným tvoj profil bronzový
jak starý marinér ďaleké ostrovy*

Úlohy:

1. Aké slovo z prvej strofy básne je späté s regiónom, kde žil básnik?
2. Nájdite v básni dve slová, ktorými autor charakterizuje gymnazistky Haničky.
3. Z akého kovu je vyrobená „busta večného študenta Pavla“ (Horova)?

Dielo č. 4

Martin Kukučín – Neprebudený (úryvky)

1

Na zemi leží Ondráš Machuľa, husár lenovský. Nie že by bol zabitý alebo ranený – vyvaľuje sa na pasienku, lebo nemá robotu. Telo jeho mŕtva hmota, stopu života prezradzujú len nohy, postavené v krosná – svojím občasným lúpaním sa. Nedbá ani na muchy, ktoré naň bezočivo dotierajú a po tvári sa pasú. Tak dobre padne mu odpočinok v dusnom úpeku; nevstal by ani za pol Lenovca, aby pretrhol svoje pohodlie. Užíva ho nie nepovedome, ale s lakotou, dychtivosťou. Pred zažmúrenými očami utvorí sa najprv malý čierny bod, ktorý rastie, nadobúda farby, rozširuje sa na všetky strany. No jeden pohyb oka stačí, aby rozohnal prelud, ktorý hneď začne znovu a stratí sa – Ondráš sníva. Kto by mu nezávidel? Nestará sa o ženu, o deti, o statok, o dom, o gazdovstvo – o nič. Tak mu je ako v raji.

...

Ondráš Machuľa veru biedny tvor boží. Kto len pozrie naň, musí ho poľutovať. Akoby Stvoriteľ chcel v ľudoch obdiv, zasypúc ho všetkými nedostatkami. Hlava veľká, krytá ostrými vlasmi, ktoré svojou nepoddajnosťou ponášajú sa na zvieraciú srst'. Čelo nízke, oči nápadne malé, lícne kosti vypuklé, nos rozpláštený na kabáč a ústa široké. Postava malá, nevyvinutá, zhrbená. Keď kráča, ruky mu vopred celebajú ako cepy – celý človek málo ponáša sa na človeka. Ľudia s útrpnosťou hľadajú naň a s istou šetrnosťou chovajú sa k nemu ako k malému, slabému dieťaťu. Len on sám nedrží sa za mrzáka, spokojný je sám so sebou, nikdy nezareptal proti svojmu osudu a biede. Ba zdá sa, že sám seba drží za pekného, lebo často zastane na brehu močidla a márnivo prizerá sa do jeho nečistej hladiny. Vkus má, zná rozoznať pekné od mrzkého – no o svojej osobe predpojato súdi. Nuž, je človekom.

Úlohy:

1. Charakterizujte hlavnú postavu tejto poviedky.
2. Ako sa táto postava vníma sama?
3. Kto je rozprávačom príbehu? Aký postoj zaujíma voči hlavnej postave?

Dielo č. 5

Jozef Gregor-Tajovský – Apoliena (úryvok)

Prišla, lenže aká!

Nie to, že bolo dievča z hôr a sedliáčťa, ale že malo vraj pätnásť rokov a bolo len ako päšť. Taký krč opálený a ruky ako švíbalka. Oči ako plánky, zelenô, biednô, začuchranô a hluchô.

Ani by ho nebola pani vzala, ale jeho mať prosila, že sa ono spraví, a že pláca – aká bude, len dáke hábočky aby si vyslúžilo.

S Apolienou, či – ako sme ju my prezvali – s Polenom, sme sa chytro skamarátili, ale zato musela obsluhovať spočiatku ešte aj nás. Ak nám dačo kázali, čo ktorý z toho mohol, rád potisol na ňu. A ona, sprosták, všetko spravila, a keď bolo zle, a nás vytíkli, vyhrážali sme sa jej, nadúvali proti nej líca, buchnátovali ju, alebo rozvrteli na dvorci a – pustili.

Povážte, ako robia takí vybíjaní šarvanci, keď dostanú mača do rúk: kutľujú ho, kým nezdochne alebo nejako neujde.

A nielen my učni, ale ako takého sprostáčika nemala ju rada ani pani, že jej nemohla povedať, rozkázať, ale musela všetko ukazovať, ako sa čo robí.

Nakričala na ňu, namykala sa jej i ona dost.

A Poleno bola rada, že sa môže najesť, a o pár dní naozaj bola krajšia. Páčilo sa jej, kývla mi hlavou, keď som jej raz na to otázku do ucha zatrúbil.

Úlohy:

1. Vypíšte slová, ktorými autor charakterizuje hlavnú postavu – Apolienu.
2. Zaradte slová *sedliáčťa*, *švíbalka* a *kutľujú* do systému slovnej zásoby. Akú funkciu majú v texte?
3. Ktoré slovo z ukážky možno označiť za najexpresívnejšie?

Dielo č. 6

Gejza Vámoš – Editino očko (úryvok)

Dušu mi zvierá pocit hnusu, keď vidím, že ľuďom, intelektuálom tá bohatá zemeguľa nedopraje nič „nadbytočné“, že im vypočítajú živobytie na gramy; toľko smieš zožrať, toľko šiat kupovať, keď sa rozmnožíš, dostaneš nejaké prídavky, aby tvoje plody hladom neskapali. Zídu sa: tvoji synovia pre vojny, epidémie, náhody, dcéry tvoje pre prostitúciu alebo tuberkulotické živorenie v obchodoch a kanceláriách.

Boli časy, Edita, keď ma tie veci boleli až do zošalenia, keď som chcel svet rozdrúzgať alebo spasiť za každú cenu. Potom prišli skúsenosti, prišla psychopatológia, a tie ma naučili, že škoda sa rozčuľovať: odstrániš zlo dverami, vojde ti cez oblok. Odstrániš hmotnú biedu, neodstrániš tehly, ktoré nám padajú na hlavu na ulici, nič nemôžeš robiť proti nešťastiu zdedenému po rodičoch alebo náhodnému.

Dnes už nechcem korigovať. Nechcem už svet spasiť. Zosmiešnili sa mi alúry novodobých prorokov, ktorí tak rastú v rozličných politických kluboch ako huby po daždi. Dnes mám už len jednu túžbu: Preč, preč z toho ohavného jarmoku, niekam ďaleko, kam ani vták nezaletí. Za horami, za morami kdesi sa nájde azda, iste sa nájde, musí sa nájsť nejaký ostrov, nejaký prales, nejaká oáza, kde jasné lúče ranného slnca nekalia hmly a smradľavé výpary biedy a egoizmu. Kde voľne rastie banán a kokosový orech. Ta pôjdem, Edita.

Úlohy:

1. Uvedte dôvody autorovho pesimistického názoru na svet.
2. Nájdite v ukážke slová, ktoré podporujú tvrdenie, že rozprávač je intelektuál.
3. Po čom túži autor? Čo ho k tomu vedie?

Dielo č. 7

Ivan Stodola – Bačova žena (úryvok)

ONDREJ (veľmi nežne začne): Mnoho tomu rokov, čo sme sa nevideli.

EVA (bojazlivo): Mnoho...

ONDREJ: Pamätáš, keď som odchodil, v akej sme boli biede? Ničoho nebolo, len ten pásik poľa na meter hen za vříškom, to bol celý náš majetok. Čo sme sa tej hlinky nakrájali, naorali, a ovsík ledva po členky. A na vříšku sa nám ten pásik tak zúžil, že sme nemohli pluhom prejsť, aby sa nebola k susedovi zem presýpala.

EVA: Veru som neraz priehrštím hádzala zem našu späť za pluhom.

ONDREJ: Priehrštím tú ťažkú hlinastú pôdu.

EVA: A dolu na rovine – čierne žirne polia zemanove. Tam krásna úroda, tam neuškodil príval ako nám.

ONDREJ: Teraz ako sa to všetko premenilo. Všetky tie krásne čierne polia sú tvoje. (Eva trhne.) Či sa pamätáš, ako nebohá osvietená pyšne stávali, keď sme žali, s podopretými rukami nad nami. Tam teraz ty budeš stáť, osemnástim z čelade budeš rozkazovať.

EVA (hlavou kýva): Nechaj to, Ondrej. Nie je to pre mňa.

ONDREJ: Že nie pre teba? Či vieš, ako som ja v tej Amerike tvrdo robil? Či vieš, čo to bolo v ten prvý rok už toľko dolárov nazbierať? A všetko bolo vždy len pre teba. Deň po dni, pri každej výplate som rátal: hľa, Eva bude mať pekné topánky, Eva bude mať na háby. Nejedol som, v bani zhrbený, v prachu, v dusnote kresal som uhlie, a keď iní zmorení vzdychali, ja s úsmevom rýpal som do kameňa. Eve bude, Eve bude, Eve bude. A keď som videl, ako sa mi doláre zbierajú, pomyslel som: ešte viac, tu je príležitosť, ešte viac. A vzal som si ešte ťažšiu prácu. Vo vode po kolená, po pás som sa boril. Druhí žltli, bledli a hynuli po špitáloch, ja som doláre čítal. Eve bude na záhradu, Eve na pole, Eve na kone. A keď som sa prebudil po päťročnom nešťastí z tej tmy, prvé slovo mi bolo: k Eve, k Eve, k Eve! A majetok je dnes tvoj.

EVA: Ale kdeže by bol môj majetok, a kdeže by ja pasovala za paniu, prepíš si na seba, Ondrej, to panstvo.

ONDREJ (ustrnutý): Ako to, čo to, čo zmýšľaš? (Ráznejšie.) Neuznávaš, že je tvojou povinnosťou sa ku mne vrátiť?

EVA (neisto): Uznávam.

ONDREJ: Tak teda toho druhého opustíš!

Úlohy:

1. Na čo spomínal Ondrej, keď sa po rokoch opätovne stretol s Evou?
2. Akým spôsobom a kde nadobudol Ondrej majetok?
3. Čo znamená veta: „A keď som sa prebudil po päťročnom nešťastí z tej tmy...“?

Dielo č. 8

Johann Wolfgang Goethe – Utrpenie mladého Werthera (úryvky)

6. decembra

Ako ma prenasleduje jej obraz! Či bdiem, či snívam, mám ho plnú dušu! Tu, keď zatvorím oči, tu v mojom čele, kde sa sústreďuje vnútorná schopnosť vidieť, tu sú jej čierne oči. Tu! Neviem si to vyjadriť. Keď zavriem oči, sú tu: ako more, ako priepasť ležiaca predou mnou, spočívajú vo mne, zaplavujú zmysly môjho čela.

Čo je človek, ten vznešený poloboh! Či mu práve tam nechýba síl, kde ich najväčšmi potrebuje? A keď sa vznáša v radosť alebo klesá v trápení, či ho oboje nezadrží, neprivedie k tupému, chladnému vedomiu práve vtedy, keď túži celkom sa rozplynúť v nekonečnosti?

Vydavateľ čitateľovi

Veľmi by som si bol želel, keby sa nám o posledných dňoch nášho priateľa bolo zachovalo toľko vlastnoručných dokladov, aby som nemusel rad listov, ktoré zanechal, prerušovať rozprávaním.

Usiloval som sa pozbierať presné správy z podania tých, ktorí mohli byť dobre zoznámení s jeho príbehom; je prostý a okrem niekoľkých maličkostí sa zhoduje všetko, čo sa o ňom rozpráva; len o zmýšľaní vystupujúcich osôb sú rozličné mienky a úsudky sa rozchádzajú.

Neostáva nám iné, iba svedomite vyrozprávať to, čo sme sa s opätovnou námahou dozvedeli, zaradiť to medzi listy, ktoré nebohý zanechal, a nepodceňovať ani ten najmenší nájdenny lístoček; najmä, keď je ťažké odhaliť tie najvnútornejšie, ozajstné pohnútky čo len jediného činu, ak ho vykonajú ľudia nevšedného ducha.

Úlohy:

1. Čo prežíva hlavný hrdina a prečo?
2. Posúďte a zhodnoťte, akým spôsobom vyriešil hlavný hrdina svoju životnú situáciu.
3. Z akého dôvodu chcel vydavateľ zdokumentovať život hlavného hrdinu predovšetkým na základe jeho listov?

Dielo č. 9

Honoré de Balzac – Otec Goriot (úryvky)

Majú svoje starosti, spia, neprídu. Vedel som to. Človek musí umierať, aby poznal, čo sú to deti... Ach, priateľ môj, nežeňte sa, nemajte deti! Vy im dáte život, ony vám dajú smrť.

...

Ach, keby som bol bohatý, keby som si bol nechal majetok, keby som im ho nebol dal, to by tu boli, oblizovali by mi líca svojimi bozkami...

...

Za peniaze je všetko, ešte aj dcéry. Ó, kdeže sú moje peniaze?

Dcéry moje, dcéry moje! Anastasie! Delphine! Chcem ich vidieť. Pošlite po ne žandárov, privedte ich násilím! Spravodlivosť je na mojej strane, všetko je na mojej strane, príroda, občiansky zákonník. Protestujem! Vlast' zahynie, ak sa takto šliape po otcoch. To je jasné. Spoločnosť, svet sa krúti okolo otcovstva, všetko sa zrúti, ak deti nebudú milovať svojich otcov.

...

Odo dňa, keď ich oči prestali na mňa žiarieť, nastala pre mňa večná zima: prežieral som len žiaľ, a prežrel som ho! Žil som už len preto, aby ma ponižovali, urážali. Natoľko ich ľúbim, že som prehltol všetky urážky, za ktoré mi predávali odrobinku zahanbujúceho potešenia. Otec sa musel skrývať, aby videl svoje dcéry!

...

Keby som zanechával poklady, balili by ma do obkladov, starali by sa o mňa, počul by som ich, vídal by som ich. Ach, moje drahé dieťa, moje jediné dieťa, moja opustenosť a bieda sú mi milšie! Obe majú srdce z kameňa. Priveľmi som ich ľúbil. Otec má byť vždy bohatý, má držať deti na uzde ako potmehúdske kone. A ja som pred nimi kľačal! Naničhodnice! Poriadne sa mi vypomstili za moju lásku, mučili ma ako kati.

Úlohy:

1. K akému poznaniu došiel otec Goriot na sklonku svojho života?
2. Uveďte meno postavy, ktorú otec Goriot označuje za priateľa.
3. Nájdite v texte paradoxy, dokresľujúce životnú situáciu otca Goriota.

Dielo č. 10

Fiodor Michajlovič Dostojevský – Zločin a trest (úryvok)

Mlčanie trvalo hodnú chvíľu. Raskoľnikov sedel s ovesenou hlavou a hľadel do zeme; Dunečka stála pri druhom konci stola a zmučene na neho pozerala. Zrazu vstal:

– Už je neskoro, už je čas! Hneď v tejto chvíli sa idem udať. Len neviem, prečo to robím.

Duni stekali dolu tvárou veľké slzy.

– Ty plačeš, sestra, ale môžeš mi ešte podať ruku?

– A ty si o tom pochyboval?

Mocne ho objala.

– Vari tým, že si to ideš odpykať, nezmyvaš už polovicu svojho zločinu? – vykrikla, zvierajúc ho v objatí a bozkávajúc ho.

– Zločinu? Akého zločinu? – vykrikol náhle v akejsi nečakanej zúrivosti. – To, že som zabil odpornú, škodlivú voš, starú, nikomu nepotrebnú úžerničku, za ktorej zabitie by mi mali aj štyridsať ráz odpustiť, lebo vyciavala úbožiacov, to že je zločin? Nemyslím naň a ani ho nechcem zmývať. Prečo mi zo všetkých strán vravia: „zločin, zločin!“ Iba teraz jasne vidím neopodstatnenosť svojej malodušnosti, teraz, keď som sa už odhodlal na túto nezmyselnú potupu! Priviedla ma k tomu jednoducho úbohosť a neschopnosť, ba vari výhoda, ktorú mi sľubuje ten... Porfirij!

Úlohy:

1. Čo sa rozhodol spraviť hlavný hrdina po rozhovore so sestrou Duňou?
2. Ako ospravedľňuje Raskoľnikov zločin, ktorý spáchal, pred svojím svedomím?
3. Nesie priezvisko hlavného hrdinu v sebe nejaký odkaz?

Dielo č. 11

Lev Nikolajevič Tolstoj – Anna Kareninová (úryvky)

„Moja láska je čoraz vášnivejšia, sebeckejšia, a jeho láska uhasína a uhasína, preto sa rozchádzame,“ uvažovala ďalej. „A nedá sa s tým nič robiť, celý môj svet je v ňom, chcem, aby sa mi čím väčšmi oddával. A on chce byť odo mňa čím ďalej. Len vtedy sme si išli v ústrety, pokým sme nezačali spolu žiť, odvtedy sa naše cesty nezadržateľne rozchádzajú. A nedá sa na tom nič meniť. Vraví mi, že som bezdôvodne žiarlivá, i ja som si to myslela, ale nie je to pravda. Nie som žiarlivá, som nespokojná. No...“

...

„Ta! vravela si zahľadená na tieň, čo vrhal vozeň, na piesok zmiešaný s uhlím, ktorým boli zasypané podvaly,“ ta, rovno do prostriedka, a potrescem ho a oslobodím sa od všetkých aj od samej seba.

Chcela sa hodiť pod prvý vozeň, jeho stred mala práve oproti sebe. No zdržala ju červená kapsička, kým si ju stiahla z ruky, bolo neskoro: stred sa už posunul ďalej. Musela čakať na ďalší vozeň.

A presne vtedy, keď sa stred medzi kolesami ocitol naproti nej, odhodila červenú kapsičku a s hlavou vtiahnutou medzi plecami vrhla sa pod vozeň na ruky, potom ľahko, akoby chcela zase už-už vstať, spustila sa na kolená. A v tom okamihu zdúpnela od hrôzy nad tým, čo robí. „Kde som? Čo to robím? Prečo?“ Chcela vstať, hodiť sa bokom, ale čosi ozrutné, neúprosne ju udrelo do hlavy, schmatlo za chrbát a vlieklo preč. „Bože, odpusť mi všetko!“ zašepkala, cítiac, že všetok boj je márny.

Úlohy:

1. Aké pocity prežíva hlavná hrdinka v rámci vnútorného monológu v prvom úryvku?
2. Bol zúfalý čin Anny Kareninovej, popísaný v druhom úryvku – podľa vás – správnym riešením jej životnej situácie?
3. Čo znamenajú slová „Bože, odpusť mi všetko!“ v súvislosti s rozhodnutím hlavnej hrdinky dobrovoľne ukončiť svoj život?